

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid,
Welzijn en Sport van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de griffier, M. Esmeijer

Per e-mail: cje.vws@tweedekamer.nl

0334672900
hoofdkantoor@kngf.nl
kngf.nl
defysiotherapeut.com

IBAN NL59ABNA0553044028
BIC ABNANL2A
BTW 002584700B01
KvK 40506528

Pagina	Datum	Relatienummer	Onderwerp	Doorkiesnummer	E-mailadres
1 van 4	1 maart 2024	-	Position paper t.b.v. Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid in de zorg		directiesecretariaat@kngf.nl

Geachte Kamerleden,

Op 6 maart a.s. spreekt u met minister Helder van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over Arbeidsmarktbeleid in de zorg. Het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), de Fysiovakbond FDV en de Werkgeversvereniging Fysiotherapie (WVF) geven u graag enkele aandachtspunten mee over de arbeidsmarktsituatie in de fysiotherapie.

Investeren in fysiotherapie noodzakelijk

Het KNGF, de Fysiovakbond FDV en de WVF wijzen op de noodzaak om meer te investeren in de fysiotherapie. We zien het gevaar dat de achterblijvende investeringen zullen leiden tot een oplopend tekort aan fysiotherapeuten en zo de bijdrage van de fysiotherapie aan het realiseren van de doelstellingen van het Integraal Zorgakkoord (IZA) onder druk zet. Dat terwijl juist de komende jaren een tegengestelde beweging naar meer beweegzorg nodig is om te voorkomen dat fysieke klachten ernstiger worden en behandelingen bij de huisarts of in het ziekenhuis nodig zijn. Dat laatste zorgt voor onnodig hoge zorgkosten in de tweede lijn en onnodige werkdruk bij bijvoorbeeld huisartsen. Het IZA vraagt ook om zorg die meer aansluit bij de patiënt en diens context, een manier van handelen die in het DNA van de beroepsgroep fysiotherapie zit. We doen dan ook een oproep aan de politiek en zorgverzekeraars om te investeren in de fysiotherapie en de beroepsgroep weer een toekomstperspectief te bieden. Een gezonde fysiotherapie-sector - financieel gezond met gezonde arbeidsvoorwaarden - leidt tot over de hele linie betere en goedkopere zorg.

- *Hoe gaat de minister een gezonde fysiotherapie-sector bevorderen die ten volle kan bijdragen aan het realiseren van passende zorg?*

Geen cao voor eerstelijns fysiotherapeuten

Het centrale probleem voor de arbeidsmarktontwikkeling in de fysiotherapie vormt het nog altijd ontbreken van een Cao Eerste Lijn Fysiotherapie. Sinds het voorjaar 2023 ligt er een onderhandelingsresultaat voor een cao. Uit een peiling door de Fysiovakbond FDV (werknemersvereniging in de eerstelijnsfysiotherapie) in juni

2023 bleek dat 87 procent van de leden zou instemmen met deze concept-cao voor de eerstelijns fysiotherapeuten.¹ Uit een ledenpeiling door de Werkgeversvereniging Fysiotherapie (WVF) bleek echter dat een grote meerderheid van hun achterban geen voorstander is van deze concept-cao.² Dit zit vooral vast op de haalbaarheid van de concept-cao. Die haalbaarheid houdt volledig verband met de tarifiering door de zorgverzekeraars. Het Gupta-rapport uit 2019 over de kostprijs voor onder meer de fysiotherapie³ gaf aan dat de normatieve kostprijs per reguliere zitting op dat moment ruim € 34 was. Met de kostenstijgingen en de hoge inflatie van de afgelopen jaren meegerekend zou de normatieve kostprijs in 2024 € 45 zijn, terwijl het daadwerkelijke tarief voor een reguliere zitting daar ongeveer 20% onder ligt (verschilt per verzekeraar).

Daan Spanjersberg, voormalig voorzitter van de WVF typeerde de concept-cao als minimum cao, aangezien er minimale afspraken instaan en de werknemers eigenlijk een te lage salariëring wordt geboden⁴. Dit wordt ook erkent door Bob van Ravensberg, voorzitter van Fysiovakbond FDV: *“De bedoeling was om de nieuwe cao voor de eerstelijns gelijk te laten lopen met die van de ziekenhuizen, maar dat bleek niet mogelijk. [...] Als we willen dat de arbeidsvoorwaarden gelijkkomen, moeten de randvoorwaarden wel goed geregeld zijn. [...] Daarvoor zijn de werkgevers nodig, maar ook de zorgverzekeraars en de overheid, zodat iedereen bijdraagt om te zorgen dat arbeidsvoorwaarden vergelijkbaar zijn met de tweede lijn.”*⁵ Ter illustratie: het cao-salarispakket voor fysiotherapeuten buiten de eerstelijnszorg is gemiddeld 35,9% (zonder pensioenbijdrage werkgever) en 46% (met pensioenbijdrage werkgever) hoger dan de concept-cao waarvoor geen draagvlak is. Ook leggen fysiotherapeuten buiten de eerstelijnszorg gemiddeld 308,3% meer pensioenpremie in.

- *Hoe gaat de minister eraan bijdragen dat sociale partners in de fysiotherapie eindelijk weer de Cao Eerste lijn Fysiotherapie kunnen afsluiten?*

Onvoldoende toekomstperspectief voor fysiotherapeuten

Het ontbreken van een cao voor eerstelijns fysiotherapeuten leidt ertoe dat fysiotherapeuten onvoldoende toekomstperspectief in hun vak zien. De arbeidsvoorwaarden blijven in toenemende mate achter bij andere beroepsgroepen met een gelijkwaardig opleidingsniveau. Beginnende fysiotherapeuten verdienen tussen de € 30.000 en € 36.000 bruto per jaar, waarbij het salaris vaak variabel is in relatie tot het aantal behandelingen. Van dit salaris moeten ze hun eigen pensioen nog betalen. En voor een groot deel van de fysiotherapeuten geldt dat ze daarna ook nog hun eigen registratie- en scholingskosten van dit salaris moeten bekostigen. De scholingswerkzaamheden en andere werkzaamheden vinden veelal plaats in eigen (onbetaalde) tijd. Het ontbreken van voldoende toekomstperspectief voor fysiotherapeuten door ondermaatse arbeidsvoorwaarden heeft drie belangrijke gevolgen.

¹ [Cao Eerstelijns Fysiotherapie: waar staan we nu? | Fysiovakbond FDV](#)

² [CAO wordt niet in stemming gebracht tijdens voorjaars ALV – WVF \(werkgeversverenigingfysiotherapie.nl\)](#)

³ [Kostenonderzoek paramedische zorg | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

⁴ [Daan Spanjersberg \(Werkgevers Fysiotherapie\): ‘Het fysiotarief moet eigenlijk 20-25 procent omhoog’ | MedischOndernemen](#)

⁵ [Bob van Ravensberg \(Fysiovakbond FDV\): ‘Leden zijn bereid met de cao een doorstart te maken’ | MedischOndernemen](#)

1. Daling inschrijvingen opleiding tot fysiotherapeut

De cijfers van de Vereniging Hogescholen over de opleidingen fysiotherapie laten een daling van de inschrijvingen zien⁶. We denken dat dit komt doordat steeds duidelijker wordt dat fysiotherapeuten na enkele jaren werkervaring in een praktijk minder enthousiast zijn over het beroep, vanwege onaantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en een gebrek aan vooruitzichten. Dit is zorgelijk gezien de groeiende nadruk op eerstelijnszorg, waarin fysiotherapeuten een essentiële rol kunnen spelen. Het is van cruciaal belang dat het aantal inschrijvingen voor fysiotherapieopleidingen op zijn minst stabiel blijft. Echter, door het beperkte vooruitzicht lijken steeds meer jongeren te besluiten niet aan de opleiding fysiotherapie te beginnen.

- *Erkent de minister de dalende trend van het aantal studenten aan opleidingen fysiotherapie, en dat dit op termijn in combinatie met de stijgende uitstroom tot capaciteitsproblemen in de fysiotherapie zal leiden? Zo ja, wat gaat zij doen om dit aan te pakken?*

Pagina
3 van 4

2. Stijging uitstroom van vakverlaters en gepensioneerden

Steeds meer jonge, beginnende fysiotherapeuten zien hun vak niet meer zitten en stoppen na enkele jaren met hun beroepsuitoefening. Uit cijfers van de Stichting Pensioenfonds Fysiotherapie blijkt dat van alle fysiotherapeuten die de afgelopen drie jaar stopten, ongeveer 45 procent het vak nog geen vijf jaar beoefenden. Ongeveer 25 procent werkte tussen de vijf en tien jaar als fysiotherapeut.⁷ Dit zorgt voor een oplopend tekort aan fysiotherapeuten en een toename van de wachttijden voordat patiënten kunnen worden geholpen. Jonge fysiotherapeuten stappen veelal over naar een baan als fysiotherapeut in een ziekenhuis of een andere tweedelijns zorginstelling waar wel een marktconforme cao van kracht is. Uit een KNGF-arbeidsmarktonderzoek in 2023 bleek dat van de fysiotherapeuten die hun baan opzeggen, 46% intramuraal als fysiotherapeut gaat werken en 39% zelf gaat ondernemen. Ook laten fysiotherapeuten zich omscholen naar andere beroepen binnen en buiten de zorg. Het KNGF-arbeidsmarktonderzoek liet zien dat 36% van de fysiotherapeuten die zijn baan bij een fysiotherapiepraktijk opzegt, dit doet om buiten het vak te gaan werken. Een praktijkhouder zegt: *“Wij hebben nooit moeite gehad om vacatures in te vullen maar het is echt bizar het afgelopen jaar. De arbeidsvoorwaarde zijn dusdanig slecht dat personeel ervoor kiest om iets anders te gaan doen.”*

- *Herkent de minister dat de problematische combinatie van toenemende pensionering en stoppen of overstappen het vooral jonge fysiotherapeuten wegens onaantrekkelijkheid van het beroep? En wat gaat zij op korte termijn doen om de uitstroom van jonge fysiotherapeuten te beperken?*

3. Gebrek aan innovatiekracht van fysiotherapie wegens hoge werkdruk

Een onderzoek van de Hogeschool Utrecht heeft uitgewezen dat er in de fysiotherapie sprake is van te hoge werkdruk, te weinig geld voor innovatie en een scherpe tweedeling tussen praktijken.⁸ Het HU-onderzoek laat zien dat de hoge werkdruk en stress verband kan houden met een verhoging van de productie om de marges en het ondernemersloon op peil te houden. Uit het recente arbeidsmarktonderzoek van het KNGF bleek dat de top 3 redenen om als fysiotherapeut van baan te veranderen de arbeidsvoorwaarden, de administratieve druk en de werkdruk zijn. Voor ongeveer de helft van de fysiotherapiepraktijken – waarin meerdere fysiotherapeuten actief zijn – geldt dat zij vanuit eigen financiële middelen geen mogelijkheden zien om te vernieuwen. De marges en het eigen vermogen zijn daarvoor te laag. De financiële ruimte om te veranderen

⁶ <https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers/artikelen/dashboard-instroom-inschrijvingen-en-diploma-s>

⁷ [Nieuwe generatie fysiotherapeuten valt uit na enkele jaren \(nos.nl\)](#)

⁸ [Onderzoek HU: ‘Hoge werkdruk en stress in de fysiotherapie’](#)

en te innoveren naar een sterke regionale positie van de fysiotherapie is over het geheel genomen onvoldoende. Het aantrekken en vooral vasthouden of delen van personeel kan de druk op de fysiotherapiesector verlagen, maar marktwerking en toegenomen uitstroom uit het vak maken dit vrijwel onmogelijk. Een gezamenlijke (regionale of nationale) aanpak is sterk aan te bevelen, waarbij het aantrekkelijk houden van het vak - inclusief beloning - de uitstroom zou kunnen beperken.

- *Deelt de minister de zorgen over het gebrek aan innovatiekracht van fysiotherapie wegens te hoge werkdruk en te weinig geld voor innovatie? En zo ja, wat gaat zij hieraan doen?*

We hopen dat u de minister in het Commissiedebat Arbeidsmarkt in de zorg wil bevragen op de verslechterende arbeidsmarktsituatie in de fysiotherapie.

Pagina
4 van 4

Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met Gerben Horst, Adviseur Public Affairs, via g.horst@kngf.nl of 06 82 09 19 50.

Met vriendelijke groet,

G. van Woerkom
Voorzitter KNGF

B. van Ravensberg
Voorzitter FDV

A. van Zon
Voorzitter WVF